

УДК 347.191.11:347.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-2-8-12>**Ваграс Володимир Антонович,**доктор юридичних наук, професор,
заслужений юрист України*(Хмельницький університет управління та права
імені Леоніда Юзькова, м. Хмельницький)*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6822-7442>

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ГОСПОДАРСЬКОГО ТОВАРИСТВА: ДО ПИТАННЯ ПРО ЗМІСТ ТА ПРАВОВУ ПРИРОДУ

У науковій статті автор провів наукове дослідження доктринальних джерел, присвячених питанню змісту та правової природи прав та обов'язків учасників господарського товариства. На підставі проведеного дослідження автор дійшов висновку, що всі учасники господарських товариств мають рівні права, обов'язки та відповідальність, що випливають із факту їхньої участі у діяльності господарських товариств і мають особливості залежно від виду та статусу учасника. Корпоративні права мають усі учасники товариства незалежно від розміру майнової або трудової участі в господарському товаристві. Обмеження щодо розпорядження правом на участь в управлінні корпоративним утворенням мають лише акціонери – власники привілейованих акцій та вкладники командитних товариств. Окрім законодавчо визначених прав та обов'язків загального та спеціального характеру, учасники господарських товариств можуть мати також локальні права та обов'язки, тобто ті, які встановлені установчими та іншими локальними документами товариства.

Ключові слова: підприємницьке товариство, господарське товариство, учасник господарського товариства, права учасників господарського товариства, корпоративні права.

Постановка проблеми. Питання поняття та видів прав учасників господарських товариств було і залишається актуальним у цивільно-правовій науці натеper, зважаючи на те, що більшість юридичних осіб, що займають вагоме становище на ринку, є саме господарськими (у термінології Цивільного кодексу України – підприємницькими) товариствами; значна частина таких товариств належить до державного сектору економіки. Вище викладене зумовлює необхідність опрацювання наявних теоретико-правових положень з метою удосконалення чинного законодавства, що унеможливило б зловживання своїми корпоративними правами учасниками господарських товариств, особливо в контексті майбутньої рекодифікації цивільного законодавства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика прав учасників підприємницьких товариств порушувалася на рівні наукових робіт таких учених, як В.А. Васильєва, Н.С. Глузь, О.Р. Кібенко, С.С. Кравченко, В.М. Кравчук, В.І. Крат, І.М. Кучеренко, В.В. Луць, І.М. Кучеренко, І.В. Сарақун, І.В. Спасибо-Фатєєва. Водночас у правовій доктрині зберігається дискусія щодо поняття, класифікації та окремих видів зазначених корпоративних прав.

Метою статті є дослідження доктринальних джерел, присвячених питанню змісту та правової природи прав та обов'язків учасників господарського товариства.

Виклад основного матеріалу. Правовий статус учасників товариства включає низку прав та обов'язків, пов'язаних із участю особи в господарському товаристві. Такі права в теорії цивільного та корпоративного права та в законодавстві отримали назву корпоративних прав, хоча окремі дослідники вважають, що термін

«корпоративні права» є вужчим і включає у себе не всі права учасників [1].

Нормативне визначення корпоративних прав знаходимо у нормах Закону України «Про акціонерні товариства», відповідно до п. 8 ч. 1 ст. 2 якого вони визначаються як сукупність майнових і немайнових прав акціонера – власника акцій товариства, які випливають з права власності на акції, що включають право на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів та активів акціонерного товариства у разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами [2]. Однак таке визначення обмежується лише відповідними правами акціонера, хоча положення про корпоративні права знаходимо і в Цивільному кодексі України, Законі України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», «Про управління об'єктами державної власності» та Господарському кодексі України. В останньому також міститься визначення корпоративних прав, які визначаються як права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) такої організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами [3].

У правовій доктрині корпоративні права визначаються як: сукупність прав, які виникають у акціонера чи учасника корпорації внаслідок набуття ними відповідного права власності на акції, права власності на частку у статутному фонді товариства з обмеженою відповідальністю та товариства з додатковою відповідаль-

ністю, що закріплені в чинному законодавстві України та внутрішніх нормативних актах самої корпорації [4]; встановлені законом або локальними правовими актами немайнові та майнові права осіб, частки яких визначаються у статутному капіталі підприємницької юридичної особи і здійснення яких пов'язане з майновою участю у ньому [5, с. 102]; право особи бути учасником корпорації (юридичної особи); сукупність цивільних прав, що містять низку самостійних суб'єктивних прав, якими охоплюється участь в управлінні, право на інформацію і дивіденди, а також на частку у статутному капіталі у разі ліквідації корпоративної юридичної особи [6, с. 104]; сукупність правових можливостей учасника певної юридичної особи, зміст яких визначається її організаційно-правовою формою [7]; право особи, що об'єднує свої зусилля та капітал, бути учасником корпорації (юридичної особи) [8, с. 154].

Корпоративні права мають складну правову природу. Залежно від того, яке саме корпоративне право є предметом розгляду, корпоративні права мають речово-правову, зобов'язальну та власне корпоративну природу [9, с. 66].

Говорячи про класифікацію корпоративних прав, можемо відзначити, що в цивільно-правовій доктрині немає єдиного підходу до цього питання. Так, частина вчених дотримуються думки про поділ корпоративних прав учасників господарських товариств на організаційні та майнові [7, с. 259; 10]; інша група вчених дотримується думки про поділ корпоративних прав учасників господарських товариств на майнові та особисті немайнові права [11, с. 47; 12, с. 7]. Н.С. Глузь пропонує поділяти корпоративні права на майнові та членські (управлінські) [4, с. 43]. Особливої думки дотримуються В.М. Кравчук та І.В. Саракун, які виділяють таку класифікацію корпоративних прав учасників: основні – всі корпоративні права, які встановлені законодавством; спеціальні корпоративні права – ті, які притаманні учасникам певної організаційно-правової форми товариства; додаткові права – ті, які встановлені самими суб'єктами корпоративних відносин у внутрішньокорпоративних актах (установчі, які встановлюються установчими документами, та права, які встановлені в позастатутних локальних документах товариства) [10, с. 181; 13, с. 8].

До майнових корпоративних прав, як правило, відносять права учасників господарських товариств: брати участь у розподілі прибутку товариства і одержувати його частину (дивіденди); право на отримання певної частини активів товариства у разі ліквідації останнього; одержати вартість частини майна, пропорційну його частці у статутному капіталі товариства, чи отримати це майно в натурі у разі виходу з товариства; здійснити відчуження частки (її частини) у статутному (складеному) капіталі товариства, цінних паперів, що засвідчують участь у товаристві, у порядку, встановленому законом.

Немайновими (організаційними, управлінськими) правами учасників господарських товариств є право брати участь в управлінні товариством, право одержувати інформацію про діяльність товариства у порядку, встановленому установчим документом; призначати представника для участі у загальних зборах учасників товариства та право замінити його; передавати свої повноваження на зборах іншому учаснику або представникові іншого учасника товариства; одержувати інформацію про діяльність товариства у порядку, встановленому установчим документом; право вийти з товариства в установленому порядку; переважне право

купівлі частки (її частини) учасника пропорційно до розмірів своїх часток, якщо статутом товариства чи домовленістю між учасниками не встановлений інший порядок здійснення цього права [14, с. 34].

Особливу категорію прав учасників господарського товариства становлять переважні права як права, що дозволяють учасникам корпорації отримати першочергово стосовно інших учасників або інших осіб відповідні майнові блага, що випливають із факту участі у товаристві.

У юридичній літературі переважні права учасників господарських товариств, як правило, належали до переважних прав, що супроводжують корпоративні правовідносини (В.І. Крат [11, с. 57]): набуття, на виділ майна в натурі, вступу в товариство (С.І. Шимон [16, с. 62–64]), переважних прав у корпоративних та кооперативних правовідносинах (В.В. Боднар [17, с. 115–119]).

Сукупний аналіз українського корпоративного законодавства, а також теорії цивільного та корпоративного права дозволяє виділити такий перелік переважних прав учасників: купівлі акцій приватного акціонерного товариства, що пропонуються їх власником до продажу третій особі (ч. 2 ст. 7 Закону України «Про акціонерні товариства»); купівлі акцій публічного акціонерного товариства у разі їх додаткової емісії (ч. 1 ст. 27 Закону України «Про акціонерні товариства»); купівлі частки у статутному капіталі товариств з обмеженою відповідальністю і з додатковою відповідальністю та в майні командитного товариства (ч. 2 ст. 147, п. 3 ст. 137, ч. 2 ч. 139 Цивільного кодексу України; ч. 3 ст. 57, ч. 1 ст. 79 Закону України «Про господарські товариства»); на придбання частки (частини частки) іншого учасника товариства, що продається третій особі (ч. 1 ст. 20 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»).

Корпоративні права, в тому числі переважні, мають усі учасники товариства незалежно від розміру майнової або трудової участі в господарському товаристві (крім випадків реалізації низки переважних прав). Хоча розмір майнової участі може мати значення для визначення розміру майнових благ, які отримуються у разі реалізації учасником товариства свого майнового права, однак на саму потенційну наявність такого права він не впливає.

У здійсненні немайнових (організаційних, управлінських) прав усі учасники товариств є рівними, незалежно від розміру майнової або трудової участі в господарському товаристві та форми участі – повної участі чи участі як вкладник у командитному товаристві.

Водночас слід зазначити, що обсяг правомочностей, які випливають із права на управління товариством, залежить від правового статусу учасника товариства.

Так, право на участь в управлінні обмежується для акціонерів – власників привілейованих акцій (ст. 26 Закону України «Про акціонерні товариства»), вкладників командитного товариства (ст. 79 Закону України «Про господарські товариства»).

Акціонери – власники привілейованих акцій мають право брати участь у загальних зборах та голосувати на них лише з питань, що стосуються припинення товариства та внесення змін до статуту в частині забезпечення інтересів власників привілейованих акцій [2]. Вкладники командитних товариств взагалі не мають права на участь в управлінні [18]. Однак зазначені особи мають переважні права на купівлю частки у складеному капіталі у разі її відчуження або на першочергове сповнення вкладу у випадку ліквідації командитного

товариства (вкладники командитного товариства), на отримання частки прибутку товариства (власники привілейованих акцій).

Крім вказаних вище прав, учасники господарських товариств можуть наділятися й іншими правами, якщо це передбачено установчим документом товариства. При цьому у випадку внесення змін до установчих документів, якими передбачаються закріплення додаткових прав учасників господарського товариства, такі права будуть поширені на всіх учасників товариства, за винятком випадків, коли таке право надається учасникам одного з видів, наприклад лише вкладникам командитного товариства.

Крім корпоративних прав, учасники господарських товариств володіють низкою юридичних обов'язків, що випливають із факту їхньої участі у діяльності корпорації.

Аналіз українського законодавства дозволяє виділити такі обов'язки учасників господарських товариств:

а) додержувати установчих документів товариства, статуту товариства (ст. 117 Цивільного кодексу України, ст. 88 Господарського кодексу України, ст. 11 Закону України «Про господарські товариства», ст. 29 Закону України «Про акціонерні товариства», ст. 6 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»);

б) додержуватися внутрішніх документів акціонерного товариства (ст. 29 Закону України «Про акціонерні товариства»);

в) виконувати рішення органів управління (ст. 88 Господарського кодексу України), зокрема: загальних зборів (ст. 117 Цивільного кодексу України, ст. 6 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»), інших органів управління товариства (ст. 11 Закону України «Про господарські товариства», ст. 29 Закону України «Про акціонерні товариства»);

г) виконувати свої зобов'язання перед товариством, у тому числі і пов'язані з майновою участю, а також вносити вклади (внески), оплачувати акції у розмірі, порядку та засобами, передбаченими установчими документами (ст. 117 Цивільного кодексу України, ст. 88 Господарського кодексу України, ст. 11 Закону України «Про господарські товариства», ст. 29 Закону України «Про акціонерні товариства»);

ґ) не розголошувати комерційну таємницю та конфіденційну інформацію про діяльність товариства (ст. 117 Цивільного кодексу України, ст. 11 Закону України «Про господарські товариства», ст. 29 Закону України «Про акціонерні товариства»);

д) нести інші обов'язки, якщо це передбачено цим Законом, іншим законодавством України та установчими документами (ст. 117 Цивільного кодексу України, ст. 88 Господарського кодексу України, ст. 11 Закону України «Про господарські товариства», ст. 29 Закону України «Про акціонерні товариства», ст. 6 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»).

Окрім загальних обов'язків, учасники товариств можуть мати інші обов'язки, які зумовлені певним видом господарських товариств.

Наприклад, на учасників повного товариства та повних учасників командитного товариства покладається низка таких обов'язків: не конкурувати з товариством; попередити не пізніше як за три місяці про вихід з товариства, яке було створено на невизначений строк [18].

Обов'язок повідомити товариство за три місяці (якщо інший строк не встановлений статутом) про вихід покладається також на учасників товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю. Разом із тим вони не повинні порушувати переважного права інших учасників щодо купівлі частки у разі продажу своєї частки (її частини) у статутному капіталі і зобов'язані нести солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства у межах вартості несплаченої частини вкладу, а учасники товариства з додатковою відповідальністю зобов'язані нести солідарно додаткову (субсидіарну) відповідальність своїм майном у розмірі, який встановлений статутом товариства і є однаково кратним для всіх учасників до вартості внесеного кожним учасником вкладу [10].

Спеціальний обов'язок акціонерів – оплачувати акції у розмірі, в порядку та засобами, що передбачені статутом акціонерного товариства (абз. 4 ч. 1 ст. 29 Закону «Про акціонерні товариства»). Для акціонерів публічного акціонерного товариства – це єдиний обов'язок такого роду. Проте на акціонерів приватного акціонерного товариства покладається ще один обов'язок, який зумовлений способом розміщення таким товариством акцій, – не порушувати переважне право акціонерів та самого товариства на придбання акцій цього товариства, якщо таке право встановлено статутом організації [10].

Окрім законодавчо визначених обов'язків загального та спеціального характеру, учасники господарських товариств можуть мати також локальні обов'язки, тобто ті, які встановлені установчими та іншими локальними документами товариства. Так, статутом акціонерного товариства може бути передбачена можливість укладення договору між акціонерами, за яким на акціонерів покладаються додаткові обов'язки, у тому числі обов'язок участі у загальних зборах, і передбачається відповідальність за його недотримання. Законодавче закріплення такого способу формального вираження додаткових обов'язків акціонерів, на перший погляд, спрощує механізм скасування чинних та впровадження нових обов'язків, оскільки не потрібно вносити зміни до установчих документів товариства. Водночас на практиці може виникнути проблема щодо досягнення згоди всіма акціонерами, яка необхідна для укладання такого договору.

Висновки. На підставі вище викладеного наукового дослідження можемо визначити, що всі учасники господарських товариств мають рівні права, обов'язки та відповідальність, що випливають із факту їхньої участі у діяльності господарських товариств і мають особливості залежно від виду корпоративного утворення та статусу учасника. Обмеження щодо розпорядження правом на участь в управлінні корпоративним утворенням мають лише акціонери – власники привілейованих акцій та вкладники командитних товариств.

Список використаних джерел

1. Кравченко С.С. Право участі, корпоративні права та підприємницька діяльність учасників товариств. *Право України*. № 2. 2007. С. 66–69.
2. Про акціонерні товариства : Закон України від 17 вересня 2008 року. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року. База даних Законодавство України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

4. Глусь Н.С. Корпорації та корпоративне право: поняття, основні ознаки та особливості захисту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Київ, 2000. 23 с.
5. Цікало В. Корпоративні права: поняття, ознаки та класифікація. *Право України*. 2010. № 11. С. 102–109.
6. Сосула О. Правова природа корпоративних прав. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2018. № 889. Випуск 17. С. 100–105.
7. Кравчук В.М. Корпоративне право: Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. Київ : Істина, 2005. 720 с.
8. Бабецька І.Я. Корпоративні правовідносини та корпоративні права: до проблеми визначення поняття. *Науково-інформаційний вісник «Право»*. 2013. № 8. С. 150–155.
9. Смірнов Г. Корпоративні права: поняття та правова природа. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 59–67.
10. Корпоративне право України : підручник. / В.В. Луць, В.А. Васильєва, О.Р. Кібенко, І.В. Спасибо-Фатєєва та ін. ; за заг. ред. В.В. Луця. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
11. Крат В.І. Переведення прав та обов'язків як окремий спосіб захисту переважних прав. *Вісник господарського судочинства*. 2007. № 6. С. 43–47.
12. Кравченко С.С. Юридична природа прав учасників господарських товариств : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Київ, 2007. 213 с.
13. Саракун І.В. Здійснення корпоративних прав учасниками (засновниками) господарських товариств (цивільно-правовий аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Київ, 2008. 20 с.
14. Мельник О.О. Корпоративне право : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2009. 274 с.
15. Крат В.І. Переважні права: цивільно-правовий аспект : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Харків, 2007. 218 с.
16. Шимон С. Сутність переважних прав та їх класифікація в цивільно-правовій теорії. *Юридична Україна*. 2011. № 12. С. 62–64.
17. Боднар В. До питання щодо класифікації переважних прав у цивільному праві України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2012. № 94/2012. С. 115–119.
18. Про господарські товариства : Закон України від 19 вересня 1991 року. *База даних «Законодавство України»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>.

References

1. Kravchenko, S.S. (2007). Pravo uchasti, korporatyvni prava ta pidpriemnytska diialnist uchastnykiv tovarystv [The right to participate, corporate rights and entrepreneurial activity of members of companies]. *Pravo Ukrainy – Law of Ukraine*. № 2. Pp. 66–69 [in Ukrainian].
2. Pro aktsionerni tovarystva: Zakon Ukrainy [On joint-stock companies: Law of Ukraine] (2008, September 17). *Zakonodavstvo Ukrainy – Legislation of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text> [in Ukrainian].
3. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Economic Code of Ukraine] (2003, January 16). *Zakonodavstvo Ukrainy – Legislation of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> [in Ukrainian].
4. Hlus, N.S. (2000). Korporatsii ta korporatyvne pravo: poniattia, osnovni oznaky ta osoblyvosti zakhystu [Corporations and corporate law: concepts, main features and features of protection]: avtoref. thesis ... candidate law sciences: spec. 12.00.03 “Civil law and civil process; family law; international private law”. Kyiv [in Ukrainian].
5. Tsikalo, V. (2010). Korporatyvni prava: poniattia, oznaky ta klasyfikatsiia [Corporate rights: concepts, signs and classification]. *Pravo Ukrainy – Law of Ukraine*. № 11. Pp. 102–109 [in Ukrainian].
6. Sosula, O. (2018). Pravova pryroda korporatyvnykh prav [Legal nature of corporate rights]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika». Seriya: Yurydychni nauky – Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Series: Legal Sciences*. № 889. Issue 17. Pp. 100–105 [in Ukrainian].
7. Kravchuk, V.M. (2005). Korporatyvne pravo: Naukovo-praktychnyi komentar zakonodavstva ta sudovoi praktyky [Corporate law: Scientific and practical commentary on legislation and court practice]. Kyiv: Istyna [in Ukrainian].
8. Babetska, I.Ya. (2013). Korporatyvni pravovidnosyny ta korporatyvni prava: do problemy vyznachennia poniattia [Corporate legal relations and corporate rights: to the problem of defining the concept]. *Naukovo-informatsiyni visnyk Pravo – Scientific and informational bulletin “Pravo”*. № 8. Pp. 150–155 [in Ukrainian].
9. Smirnov, H. (2020). Korporatyvni prava: poniattia ta pravova pryroda [Corporate rights: concept and legal nature]. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*. № 2. Pp. 59–67 [in Ukrainian].
10. Korporatyvne pravo Ukrainy: pidruchnyk [Corporate law of Ukraine: textbook] (2010). / V.V. Luts, V.A. Vasylieva, O.R. Kibenko, I.V. Spasybo-Fatieieva ta in.; in general ed. V.V. Luts. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
11. Krat, V.I. (2007). Perevedennia prav ta oboviazkiv yak okremiy sposib zakhystu prevazhnykh prav [Transfer of rights and obligations as a separate method of protecting overriding rights]. *Visnyk hospodarskoho sudochynstva – Herald of economic justice*. № 6. Pp. 43–47 [in Ukrainian].
12. Kravchenko, S.S. (2007). Yurydychna pryroda prav uchastnykiv hospodarskykh tovarystv [The legal nature of the rights of members of business associations]: Thesis ... candidate law sciences: spec. 12.00.03 “Civil law and civil process; family law; international private law”. Kyiv [in Ukrainian].
13. Sarakun, I.V. (2008). Zdiisnennia korporatyvnykh prav uchastnykamy (zasnovnykamy) hospodarskykh tovarystv (tsyvilno-pravovyi aspekt) [Exercise of corporate rights by participants (founders) of economic societies (civil legal aspect)]. Avtoref. thesis ... candidate law sciences: spec. 12.00.03 “Civil law and civil process; family law; international private law”. Kyiv [In Ukrainian].

14. Melnyk, O.O. (2009). Korporatyvne pravo: navchalnyi posibnyk [Corporate law: manual]. Kyiv: KNEU [In Ukrainian].
15. Krat, V.I. (2007). Perevazhni prava: tsyvilno-pravovyi aspekt [Preferential rights: civil-law aspect]: Thesis ... candidate law sciences: spec. 12.00.03 "Civil law and civil process; family law; international private law". Harkiv [in Ukrainian].
16. Shymon, S. (2011). Sutnist perevazhnykh prav ta yikh klasyfikatsiia v tsyvilno-pravovii teorii [The essence of overriding rights and their classification in civil law theory]. *Yurydychna Ukraina – Legal Ukraine*. № 12. Pp. 62–64 [in Ukrainian].
17. Bodnar, V. (2012). Do pytannia shchodo klasyfikatsii perevazhnykh prav u tsyvilnomu pravi Ukrainy [On the question of the classification of overriding rights in the civil law of Ukraine]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Yurydychni nauky – Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University: Legal sciences*. № 94/2012. Pp. 115–119 [in Ukrainian].
18. Pro hospodarski tovarystva: Zakon Ukrainy [On business partnerships: Law of Ukraine] (1991, September 19). *Zakonodavstvo Ukrainy – Legislation of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text> [in Ukrainian].

Vatras Volodymyr,

Doctor of Law, Professor,
Honored lawyer of Ukraine

(*Khmelnytskyi University of Management and Law
named after Leonid Yuzkov, Khmelnytskyi*)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6822-7442>

**RIGHTS AND OBLIGATIONS OF THE PARTICIPANTS OF THE BUSINESS COMPANY:
ON THE QUESTION OF CONTENT AND LEGAL NATURE**

In the scientific article, the author conducted a scientific study of doctrinal sources devoted to the issue of the content and legal nature of the rights and obligations of members of a business partnership. On the basis of the conducted research, the author came to the conclusion that all members of business associations have equal rights, duties and responsibilities arising from the fact of their participation in the activities of business associations and have peculiarities depending on the type and status of the member. Depending on which corporate law is the subject of consideration, corporate rights have a property-legal, binding and proper corporate nature. Depending on the legal nature, the corporate rights of the members of the business partnership are divided into property and non-property (organizational, management), as well as overriding rights. The first category includes the right to participate in the distribution of the company's profit and receive a part of it (dividends), the right to receive a certain part of the company's assets in the event of liquidation of the latter, the value of property upon exit from the company, or the right to alienate one's share; to the second – the right to participate in the management of the company, as well as the rights arising from the right to participate in the management of the company. All members of the company have corporate rights, regardless of the amount of property or labor participation in the business company. Although the amount of property participation may be important for determining the amount of property benefits that are received when a member of the company realizes his property right, it does not affect the very potential existence of such a right. Only shareholders – owners of preferred shares and contributors to limited partnerships have restrictions on the disposal of the right to participate in the management of a corporate entity. In addition to the legally defined rights and obligations of a general and special nature, members of business associations may also have local rights and obligations, that is, those established by the founding and other local documents of the association.

Key words: *business association, business association, member of a business association, rights of members of a business partnership, corporate rights.*

Надіслано до редколегії 15.11.2022